

Postbus 68 | 1970 AB IJmuiden

IMARES Wageningen UR
T.a.v. C. van Damme
Postbus 68
1970 AB IJmuiden

Aan:
C. van Damme

Van:
I. de Boois

Kopie aan:
Centrum voor Visserij Onderzoek:
S. Verver

IMARES Wageningen UR:
IMARES onderzoekers, TT EMT, TT Kustecosysteem, TT Data

Ministerie van Economische Zaken:
I. Janssen en H. Offringa

Verslag van de meeting van de ICES Working Group on Integrating Surveys for the Ecosystem Approach ([WGISUR](#)) in 2016

Noot vooraf: Het volledige (Engelstalige) [rapport](#) is te downloaden.

De werkgroep kwam bijeen van 26-28 januari 2016 in Hamburg, Duitsland, en werd bijgewoond door zeven deelnemers uit zes verschillende landen (Duitsland, Canada, Engeland, Portugal, Frankrijk, Nederland). Op het laatste moment waren er twee afmeldingen (Noorwegen, Verenigde Staten) door ziekte en logistieke problemen ten gevolge van de sneeuwstorm in de VS. De werkgroep werd voorgezeten door Ingeborg de Boois (laatste jaar). IMARES deelname is gefinancierd uit KB WOT. De WGISUR deelnemers zijn allen betrokken in surveys, waarvan sommige een visserij-gerichte hoofddoelstelling hebben (zoals de Nederlandse WOT surveys) en sommige opgezet zijn als ecosysteem survey (zoals de Noors-Russische ecosysteem survey in de Barents zee). Alhoewel voor EU partners de focus binnen deze groep op dit moment gedomineerd wordt door de ontwikkelingen binnen de Kaderrichtlijn Marien (KRM), heeft de groep zeer nadrukkelijk een bredere oriëntatie, mede dankzij deelname uit Noorwegen, de Verenigde Staten en Canada.

DATUM

12 april 2016

ONDERWERP

Verslag van de Working Group on Integrating Surveys for the Ecosystem Approach

ONS KENMERK

16.IMA0326.IdB.mw

POSTADRES

Postbus 68
1970 AB IJmuiden

BEZOEKADRES

Haringkade 1
1976 CP IJmuiden

INTERNET

www.wageningenUR.nl/imares

KvK NUMMER

09098104

Wageningen UR (Wageningen University and various research institutes) is specialised in the domain of healthy food and living environment.

IMARES, part of Wageningen UR, is a leading, independent research institute that concentrates on research into strategic and applied marine ecology.

Algemeen

Voor IMARES is deelname aan deze groep van groot belang. Voor Nederland gaat het om inzet van WOT surveys voor het verzamelen van niet-WOT gegevens. De KRM is volop in ontwikkeling en ook Nederland zal aan verplichtingen moeten voldoen. Naast diverse projecten waarin IMARES bijdragen levert ten aanzien van deze richtlijn is deelname aan deze werkgroep ook belangrijk omdat we hierdoor:

- kennis opdoen en ontwikkelen over de mogelijkheden om tijdens de huidige WOT Visserij surveys aanvullende gegevens te verzamelen ten opzichte van de minimale doelstelling voor visserijonderzoek en daarnaast expertise vergaren over het opzetten van ecosysteem-gerichte surveys
- actief een netwerk van collega-onderzoekers en experts onderhouden die met dezelfde uitdagingen te maken hebben
- methodieken kunnen ontwikkelen om gegevens te kunnen combineren gebruikmakend van de ervaring in andere landen

Verslag bijeenkomst 2016

De werkgroep had in de periode 2014-2016 vier doelstellingen:

1. Onderzoeken van de mogelijkheden om additionele (ecosysteem) gegevens op de huidige door ICES gecoördineerde (vis) surveys te verzamelen en de invloed van deze additionele dataverzamling op de surveys.
2. Handreikingen ontwikkelen voor nieuwe ecosysteemsurveys.
3. Gemeenschappelijke problemen voor alle surveys identificeren ten aanzien van de ecosysteem benadering en, waar mogelijk, oplossen (bijvoorbeeld in workshops).
4. Samenwerken met de ICES Integrated Ecosystem Assessment Groups ten aanzien van data-behoefte.

Aangezien 2016 het laatste jaar van de driejaarlijkse cyclus van deze werkgroep was, heeft de groep hoofdzakelijk gewerkt aan het eindproduct dat als een op zichzelf staand document zal worden gepubliceerd in een nog nader te bepalen vorm. Dit document zal vooral kaders en methodieken aanreiken voor het opzetten van meer geïntegreerde mariene monitoring. Er zijn verschillende manieren om tot meer geïntegreerde dataverzameling te komen: (a) opzetten van nieuwe geïntegreerde ecosysteemmonitoring, (b) aanpassen van de opzet van bestaande monitoring/surveys waarbij nieuwe doelen worden geformuleerd naast de bestaande, (c) additionele dataverzameling op bestaande surveys. De meest geschikte optie is afhankelijk van een aantal factoren zoals de wens voor nieuwe monitoringsdoelstellingen, de mogelijkheid om bestaande doelstellingen aan te passen, en de mate waarin de verzamelde informatie met elkaar in relatie moet kunnen worden gebracht (=integratie). Op basis van het document kan een lezer afwegen welk uitgangspunt het meest geschikt is voor de specifieke situatie.

De samenwerking tussen WGISUR en de ICES Integrated Ecosystem Assessment (IEA) Groepen verloopt nog niet vloeiend omdat de IEA groepen nog zoekend zijn naar de beste methodieken om de ecosystemen in de respectievelijke gebieden te evalueren.

De werkgroep heeft zijn functioneren in de afgelopen drie jaar geëvalueerd en op basis daarvan geconcludeerd dat de groep ook in een nieuwe periode bestaansrecht heeft waarbij de focus van de groep meer zal verschuiven van "kaders voor de ontwikkeling van ecosysteem monitoring programma's" naar "kaders voor de evaluatie van geïntegreerde monitoring programma's" en "implementatie van de methodieken ontwikkeld in de afgelopen jaren".

Een definitief besluit over de doelstellingen voor de periode 2017-2019 zal in mei worden genomen door WGISUR op een tussentijdse bijeenkomst (web conferentie), evenals een besluit over een nieuwe voorzitter. Op deze bijeenkomst zal de groep ook een definitief besluit nemen over de meest geschikte vorm voor het einddocument. De groep streeft er naar om de definitieve versie van het einddocument eind 2016 af te hebben.

DATUM
12 april 2016

ONS KENMERK
16.IMA0326.IdB.mw

PAGINA
3 van 3